

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین

معاونت پژوهشی

کمیته تحقیقات دانشجویی

دانشگاه علوم پزشکی قزوین

کمیته تحقیقات دانشجویی

پرسشنامه طرح تحقیقاتی دانشجویی

نام و نام خانوادگی مجریان : محمد حسین مافی – مصطفی ارباب

استاد راهنما: جناب آقای مرادی

دانشکده : پرستاری و مامایی

عنوان طرح (فارسی): بررسی ارتباط بین سلامت روان و رعایت اخلاق حرفه ای در

پرستاران مراکز آموزشی درمانی شهر قزوین در سال ۱۳۹۵

عنوان طرح (انگلیسی):

Relationship between mental health and professional ethics nurses in
educational and therapeutic centers in Qazvin ,2016

۱-۲ نوع طرح :

بنیادی *

کاربردی **

بنیادی – کاربردی ***

۲-۲ مقدمه و معرفی طرح:

سلامت عمومی براساس تعریف WHO عبارت است از رفاه کامل جسمانی ، روانی واجتماعی فرد به طوری که بین این سه جنبه تأثیر متقابل و پویا وجود داشته باشد . علی رغم تفاوت در تعریف سلامت عمومی ، سلامت روانی را به عنوان قابلیت ارتباط موزون و هماهنگ با دیگران ، تغییر و اصلاح محیط فردی و اجتماعی و حل تضاد ها و تمایلات شخصی به طور منطقی و دارا بودن معنا و هدف در زندگی تعریف می کنند(۱). یکی از محور های ارزیابی سلامتی درجوامع مختلف ، بهداشت روانی آن جامعه است و سلامت روانی از سوی سازمان بهداشت جهانی به عنوان یکی از اصول اولیه بهداشت روانی قلمداد شده است(۲). طبق برآورد سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۰۸ ، ۱۴ درصد جمعیت دنیا در معرض ابتلا به یکی از اختلالات روانی هستند(۳)؛ براساس یافته های موجود اختلالات روانی به عنوان یکی از مهم ترین و معنی دار ترین اجزای بار کلی بیماری ها است و پیش بینی می شود که در سال ۲۰۲۰ سهم اختلالات روانی و عصبی از بار کلی بیماری ها ۵۰ درصد افزایش یافته و از ۱۰/۵ درصد کنونی به ۱۵ درصد بار درمانی بیماری ها برسد . لذا توجه به سلامت روانی در تمام عرصه های زندگی فردی ، اجتماعی و شغلی حائز اهمیت است(۴). یکی از مشاغلی که توجه به بهداشت روان در آن حائز اهمیت می باشد، حرفه پرستاری است. براساس گزارش انجمن بین المللی پرستاری ۶۲ تا ۹۲ درصد مشکلات سلامت روان پرستاران بر اثر تنش های شغلی به وجود می آید؛ به طوری که ۷۵ درصد پرستاران دچار افسردگی و انواع ناراحتی های روحی هستند و کمتر پرستاری را می توان یافت که دچار ناراحتی های فیزیولوژیکی ، بیماری های عفونی یا ناراحتی های روحی نشده باشد ؛ چنانچه اکثر پرستاران در سن بازنشستگی انسان هایی ضربه دیده و از کار افتاده هستند(۲). بنابراین سلامت عمومی و بهداشت روانی پرستاران به دلیل حجم کار فراوان و شرایط خاص شغلی آن ها به خطر می افتد و پرستاران ، نیاز به حفظ روحیه قوی و بهداشت روانی کامل برای ادامه حرفه خود دارند(۲). بررسی ها درباره سلامت روانی در پرستاران نشان می دهد که در شرایط کاری یکسان ، افراد به یک اندازه دچار آسیب های ناشی از کاهش سلامت روانی نمی شوند ؛ به عبارت دیگر سلامت روانی از تعامل عوامل بی شماری از جمله عوامل فردی و بین فردی و شغلی پدید می آید(۵). به طور قطع پرستارانی که از سلامت عمومی خوبی برخوردار نیستند ، قادر نخواهند بود تا مراقبت های خوبی مانند حمایت های فیزیکی و روانی از بیماران به عمل آورند که این امر خطر اشتباهات و بروز حوادث شغلی را بالا می برد و در نهایت عواقب آن متوجه بیمار و پرستار می شود (۶).

دیسترس اخلاقی در کارکنان پرستاری بر روی عملکرد حرفه ای آنان تأثیر منفی می گذارد. لذا از آن جا که کارکنان پرستاری به عنوان بزرگ ترین گروه ارائه دهنده خدمات مرتبط با سلامت به بیماران می باشند، رعایت اصول اخلاقی از سوی آنان ، گام مهمی در جهت ارتقای کیفیت مراقبت می باشد. از سوی دیگر، باعنایت به اینکه پرستاران در مقایسه با سایر حرفه های درمانی، ارتباط بیشتری با بیماران دارند و در عملکرد مراقبتی خود با موقعیت های اخلاقی پیچیده ای مواجه می گردند، چگونگی رویارویی با این موقعیت ها، نیازمند برخورداری از سطوح بالای سلامت روان است(۷). رویکرد دنیای امروز را می توان بازگشت به عقلانیت و اخلاق دانست. بشریت پس از طی دوره های مختلف می رود تا رویکردی عقلانی و اخلاقی در تامین نیاز های مادی و معنوی خود داشته

باشد . از این جهت می توان اخلاق را مرکز تحولات دنیای امروز دانست . این رویکرد بیشتر رشته هایی را تحت تأثیر قرار می دهد که ارائه خدمت به انسان ها پیشتاز هستند(۸). علم اخلاق تپرستاری به عنوان یکی از زیر بنایی ترین موضوعات آموزش حرفه ی پرستاری ، پرستاران را موظف به رعایت اصولی می نماید تا در کنار آن مددجو با اطمینان و اعتماد بیشتری مراقبت های پرستاری را دریافت نماید . در این راستا هرگونه خلل در رعایت اخلاق پرستاری ، می تواند علمی ترین و بهترین مراقبت پرستاری را تحت الشعاع قرار دهد(۹). حرفه پرستاری از جمله علمی است که هم در گذشته و هم در حال و آینده دارای جنبه های اخلاقی فراوان و مثال زدنی است و شاخه ای از اخلاق پزشکی است که تحت تأثیر پیشرفت های این رشته قرار گرفته است . تحولات دنیای کنونی در برگیرنده ویژگی هایی است که نیاز رویکرد اخلاق در حرفه های مرتبط با پزشکی را ضرورتی انکار ناپذیر کرده است(۱۰). رفتار حرفه ای پرستاری ، رعایت استانداردهای رفتاری ویژه در ارائه مراقبت های پرستاری از بیماران در جهت بهبود عملکرد پرستاری است ؛ پرستار باید استانداردهای رفتار حرفه ای و اصول حرفه ای را که به طور ذاتی در ارائه مراقبت وجود دارد ، به کار بندد (۱۱). آنچه در فعالیت پرستاری به شکلی روزمره و تکراری انجام می شود ، موضوعات اخلاقی است و پرستاران در ارائه ی مراقبت ها با نمونه های زیادی از تصمیم گیری های اخلاقی روبرو هستند . تصمیمی که برای بیماران اتخاذ می شود ، علاوه بر بعد مراقبتی بعد اخلاقی نیز داشته و در پرستاری باید به آن توجه گردد (۹).

اگرچه پژوهش های متعددی به بررسی جداگانه میزان رعایت اخلاق حرفه ای در میان پرستاران و همچنین بررسی سلامت روان در میان این قشر پرداخته شده است، اما تعداد اندکی پژوهش را می توان نام برد که به ارتباط میان این دو متغیر مهم در این حرفه پرداخته اند. مادر این پژوهش سعی داریم تا ارتباط و تأثیر سلامت روان پرستاران را که با توجه به شرایط و وظایف کاری آن ها می تواند تحت تأثیر قرار بگیرد را با میزان رعایت اخلاق حرفه ای پرستاران بررسی نماییم .